

Fagdag Forollhogna, Røros 22.03.23

Automatisk freda kulturminner/kulturmiljø

Ove Holseng

Arkeolog

Kulturarv

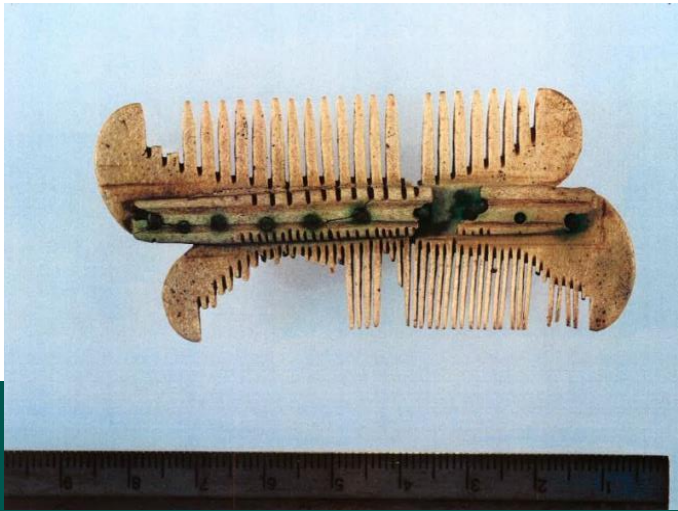
Automatisk freda kulturminner

- Gjenstander og spor etter menneskelig aktivitet fra 1537 (Reformasjonen) og eldre
- Stående bygninger eldre enn 1650
- Båter/skipsfunn inkl. last eldre enn 100 år
- Samiske kulturminner som er fra år 1917 og eldre
- Mynter eldre enn 1650

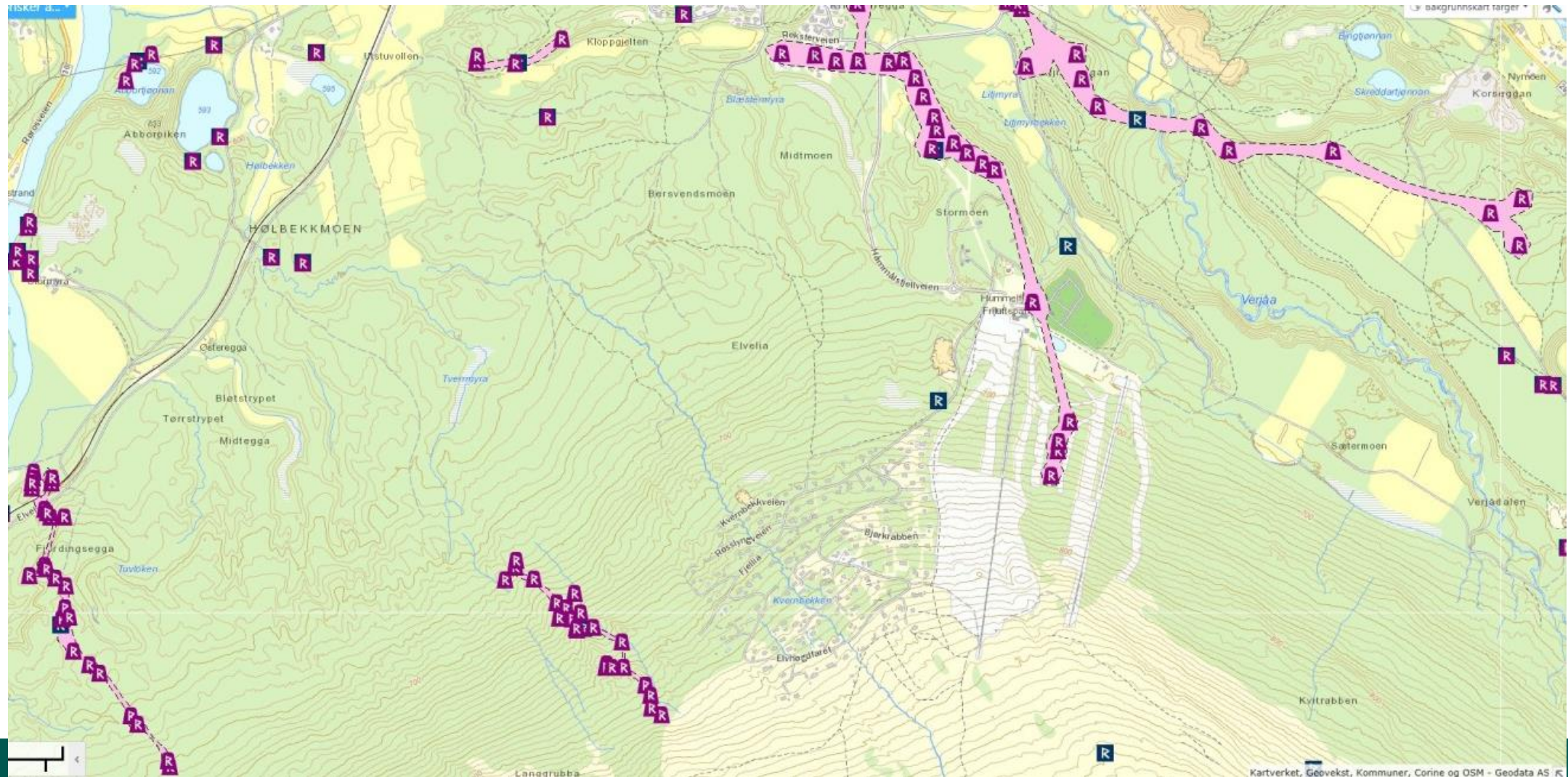
Fangstgroper/fangstanlegg

Kassekonstruksjon

Fangstanlegg i system

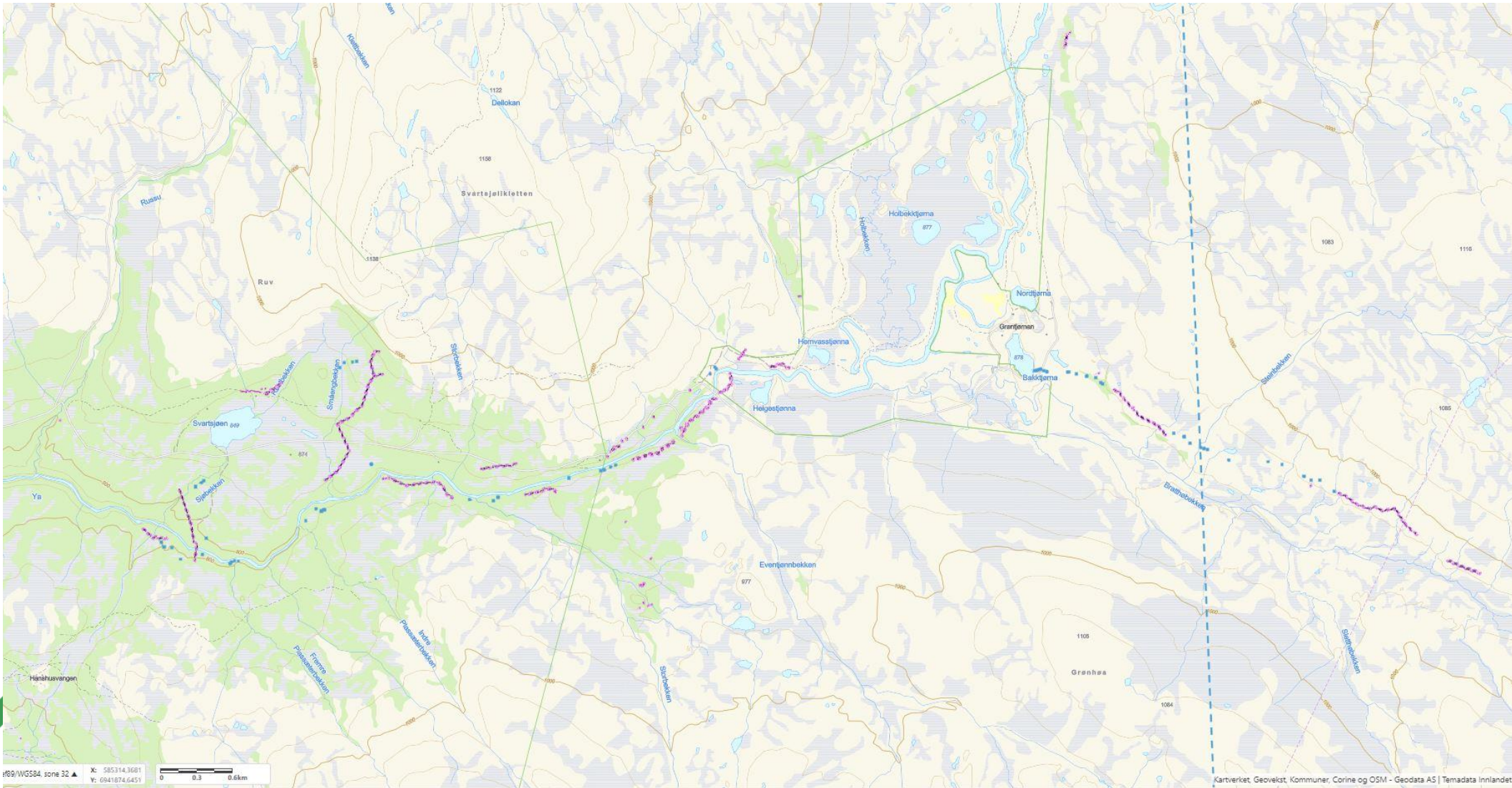

LIDAR-data (flybåren laserskanning)

Fangstanlegg Forollhogna-området

Registrering av samiske kulturminner i Forollhogna nasjonalpark 2009 og 2010

Det ble bl.a. funnet:

Gammetufter (Gåetiesijjie)

Melkegroper (Boerne)

Kaldkilder (Gaaltije)

Beingjømmer (Måara(oe)-våarhkoe)

Offerplasser (Sjiele-sijjie)

Besøksforvaltning i naturvernområder med automatisk freda kulturminner/kulturmiljø

- Fylkeskommunen er forvaltningsmyndighet for automatisk freda kulturminner. Vi kan bidra til bl.a.:
- Vurdere kulturminnenes tålegrense i forhold til besøksforvaltning
- Gjøre et utvalg av kulturminner som tilrettelegges for formidling
- Tilrettelegge for å styre besøkende unna sårbare kulturminner
- «Ofre» noen kulturminner for å bevare andre av samme type?
- Fylkeskommunen og Sametinget er dispensasjonsmyndighet (kulturminneloven)

Det er som regel positivt for kulturminner at de omfattes av et naturvernområde da det som regel vil sikre at natur- og kulturmiljøet som helhet blir vernet. Kulturminner bør synliggjøres i alt kartmateriell m.m. som blir utarbeidet i tilknytning til reservatet. Dette er viktige opplysninger å formidle både når det gjelder kulturminner fra nyere tid og automatisk freda.

I hht. forvaltningsforskrift kan det etter søknad gis dispensasjon til istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner. For å unngå at kulturarv går tapt må den vedlikeholdes og i noen tilfeller må også arkeologiske kulturminner utgraves for å sikre kunnskapsverdien til kulturminnet.

Vi anbefaler at det tas med i bestemmelsene at ferdsel skal ta hensyn til blant annet kulturminner, og at det kan gis dispensasjon til istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.

Der kulturminner er en del av verneformålet er det viktig at det åpnes for skjøtsels- og tilretteleggingstiltak i bestemmelser gitt i medhold av naturmangfoldloven § 37. Det vises til Miljødirektoratets og Riksantikvarens veileder M-420 I 2015 og pkt. 6.3 spesielt.